דור בור – בור This is היינו בור

Overview

The גמרא גמרא states that the צד השוה of our משנה teaches us to include the case (mentioned in a different משנה) of הכותל והאילן שנפלו (where they are הייד if חייב warned them גמרא). The גמרא asks that seemingly no בי"ד is necessary for it is similar to בור (if he was מפקיר the לא אפקרינהו then it is similar to בור according to everyone, and in a case of אפקרינהו מבטרלווץ מבטרלווץ מוספות will discuss when the כותל ואילן did the damage; while they were falling (where it is seemingly similar to אשר מדיבור איש מבטרלווץ). Our מבורל ואיש מבטרלווץ מבטרלווץ.

- לכאורה נראה דמיירי כשהזיקו כותל ואילן בשעת נפילה גופה

It seemingly appears that the גמרא is discussing a case where the wall and the tree caused damage while they were actually falling (not after they fell) - ואפילו הכי מדמה ליה לבור

And nevertheless¹ the גמרא compares the case of כותל ואילן שנפלו, to the case of .בור,

תוספות will now prove that the כותל ממmaged while in motion, (and nevertheless it is similar to בור [and not to אש])

מדלא קאמר הכא אי בהדי דקאזלי קמזקי היינו אש – מדלא קאמר הכא אי בהדי דקאזלי קמזקי היינו אש does not say here (as it said in previous cases) 'if it damaged while moving then it is the same as אמרא. The reason the גמרא does not say this, is because the גמרא assumes that the כותל ואילן damaged while in motion [and nevertheless the אמרא would rather compare it to בור (and not to שא)].

תוספות offers another reason that we must assume that the case of הכותל is in a situation where it damaged while moving and not after it came to rest.

רעוד דאי בהיזק דלאחר נפילה מיירי אמאי פטור מלשלם – And in addition if הכותל והאילן is in a situation where the damage was done after it fell and came to a rest 2 , then why is he exempt from paying for the damages he caused (when בי"ד did not order him לקוץ ולסתור); for even though the כותל ואילן nevertheless –

הלא כיון שנפלו מיד היה לו לסלקן –

 1 A בור damages in its place without moving, while the כותל ואילן damaged while moving, and nevertheless the ממרא considers מוספות שנפלו will shortly explain).

_

² At this point תוספות is assuming, that is why it is compared to בור. However if it damaged בשעת נפילה it would be similar to אא

Once they fell, he should have removed it immediately. He is a פושע for not removing the כותל ואילן, and should be held liable for all damages caused by them after they came to rest and he was able to remove them³.

תוספות offers an additional proof that the כותל ממחס cannot be discussing a case where it damaged לאחר נפילה:

ועוד דאם כן לא הוה ליה למיתני לקוץ ולסתור –

And furthermore⁴ if it was so (that it damaged לאחר נפילה), then the משנה should not have stated 'if they gave him time to chop down (the tree) and dismantle (the wall)', then he is הייב; for the damage did not occur on account of a falling tree and wall; it happened after it came to rest -

אלא נתנו לו זמן לפנותו ולסלקו כיון דבהיזק דלאחר נפילה איירי - But rather the משנה should have stated; 'they gave him time to clear and remove the fallen כוחל ', since we are discussing a damage that occurred after it fell. The reason he is liable is because he neglected to remove the debris; not because he failed to chop down or dissemble the tree and the wall⁵.

תוספות concluded that the case of הכותל והאילן is when they damaged משעת מחלה and the compares it to גמרא anticipates the obvious question (which was mentioned previously), that -

אף על גב דבור אין הולך להזיק ואלו הולכים ומזיקין -

Even though בור does not move to cause damage (but rather it damages in its place), and these (the כותל ואילן שנפלו) are moving and damaging; how can we derive them from בור since they are different?!

responds that nevertheless -

יש לנו ללמדם מבור –

We can derive from בור that they are הייב -

- דעדיף היזק דידהו שהולכים ומזיקין מבור שאינו הולך ומזיק אלא מזיק במקומו דעדיף היזק דידהו שהולכים ומזיקין מבור שאינו הולך ומזיקין מבור where they move and damage, is a greater cause for liability than בור is, since בור does not move and damage, but rather it damages in its place⁶.

תוספות concluded that the משנה of הכותל is in a case where they were מזיק בשעת נפילה. Now תוספות directs his attention to a case where they were מזיק לאחר נפילה:

³ See (מהרש"א who explains that תוספות is referring to the case where לא אפקרינהו; for if אפקרינהו; for if אפקרינהו it is a case of תוספות נפילה אונס where he is פטור, as תוספות just mentioned in the previous ה"ד.

⁴ Perhaps תוספות means that even if we can refute the previous proof and argue that the reason he is פטור (when די"ד did not allot him time) is because we are discussing a case where the damage was done (לאחר before the owner was able to remove the debris; nevertheless there is this additional proof.

 $^{^{5}}$ If he had time לפנותו then he will be הייב even if it damaged during the allotted time of לקוץ ולסתור.

⁶ There is more reason to hold the בעל ה)cind (בעל ה) liable than the בעל הבור. The fact that הולך is כותל ואילן does not prevent us from deriving them from בור On the contrary they are more ומזיק. If בור is בור או מולן מאילן מאים מולן מאים מולן מאים מולן ואילן ואילן ואילן ואילן ואילן that damaged בועל הלן אילן, should not be derived from אש. See 'Thinking it over' # 1.

ונראה דבהיזק דלאחר נפילה נמי מצי איירי ופטור מלשלם –

And it seems that the משנה may also be discussing a case where the כותל damaged לאחר נפילה and yet they are exempt from paying (when בי"ד did not order them [ולפנות] לקוץ ולסתור (ולפנות).

תוספות will now reconcile this last statement with that which תוספות previously argued that if it damaged לאחר נפילה (even if בי"ד did not warn him), for he neglected to remove the damaging article; תוספות responds:

רכגון שלא נודע לבעליו שנפלו או ידעו ולא יכלו לסלקו כל כך מהר – And for instance that the owner was not aware that the jcell, or (even) if they knew that it fell, however they were not able to remove it that quickly and it caused damage before the owner could prevent it, therefore they are פטור.

תוספות will now respond to an additional earlier proof that we cannot be discussing a לאחר נפילה:

רהא דלא קתני נתנו לו זמן לסלקו ולפנותו משום דבהיזק נפילה גופה נמי מיירי And the reason the משנה did not state, 'they gave him time to remove and clear away the obstacle', which is the appropriate warning if we are discussing a time is it is because the משנה is also discussing a case where it damaged while it was actually falling; the משנה is including both cases: where it damaged and also לאחר נפילה. Therefore it was necessary to mention that היזק בשעת נפילה which applies to a היזק בשעת נפילה -

ונתנו לו זמן לקוץ ולסתור ולפנותו קאמר –

And indeed the משנה means that 'they gave him time to (either) chop or dissemble (in the case of היזק בשעת נפילה) and to clear the debris (in the case of היזק לאחר נפילה). 7

תוספות deals now with his original argument; if we are (also) discussing a היזק בשעת נפילה why did not the גמרא compare it to אש as opposed to בור:

והשתא אתי שפיר דמדמה ליה לבור טפי מלאש –

ואף על גב דבשעת נפילה יש לדמותו לאש כמו לבור –

And even though that in a case of בשעת נפילה, the כותל ואילן can be equally compared to אש as well as to בור –

תוספות will explain why אש ובור are equally similar to כותל ואילן:

-

⁷ When בי"ד ordered him to remove the crumbling wall or rotting tree, they allotted him the necessary time to both dismantle and remove it. The משנה did not deem it necessary to enumerate all the types of warnings that are given to him for the different types of damages that can occur. It was sufficient to mention the warning for one type of damage שביל (which is לקרוץ ולסתור) and it would be understood the type of warning included for a damage לאחר נפילה (which is לשנות מור).

- דמאש חלוק במה שאין כח אחר מעורב בו ומבור חלוק במה שאין תחילת עשייתן לנזק For כותל ואילן are different from אש by the fact that there is no other force intermingled in it⁸; and כותל ואילן are different from בור by the fact that they were not initially created to cause damage⁹; so since כותל ואילן are equally similar (or dissimilar) to אש ובור אש ובור מרא compare then only to ובור?!

תוספות explains:

: אלא לכך דימה אותו לבור משום דבהיזק דלאחר נפילה אין לדמותו כלל לאש אלא לבור:

Rather the גמרא compares them to בור because in the case of a היזק לאחר (where they damaged in their place), they cannot be compared at all to אש (which causes damage when it moves) but only to בור (which damages only in its place)¹⁰.

Summary

The משנה of הכותל והאילן is discussing both cases whether they damaged לאחר נפילה or לאחר נפילה.

Thinking it over

- 1. תוספות mentioned that כותל ואילן that damaged עדיף are בשעה are עדיף since they are הולכים ומזיקים. How then does the גמרא state that we cannot derive them from שור (alone) since a דרכו לילך ולהזיק seemingly כותל בותל are also 11 ומיקים.
- 2. תוספות mentions that כח כותל מאש are חלוק מאש since they have no כח אחר כח אחר אחר אחר העורב בו אחר העורב בו However, previously תוספות stated that אחר מעורב בו is a אולא הוא הוא הוא הוא ליא מעורב בו יכותל האולן; on the contrary we can certainly derive מזיק (as תוספות said concerning בור who is [only] מזיק שאילן בור בור 13 !

0

 $^{^{8}}$ The כותל ואילן fell because of their deterioration (and their own weight), as opposed to איש which damages because of the (external) wind. See ' χ ' ש סוף סי' א'. See 'Thinking it over' # 2.

⁹ תוספות does not say that כותל ואילן are different from בור, for בור is אינו הולך ומזיק and they are הולך ומזיק (see מהרש"א); for as כותל ואילן previously said that this is all the more reason to derive בור.

¹⁰ If we were discussing only a case of בשעת נפילה, then we could have compared כותל ואילן to either w or ; however now that we are discussing לאחר נפילה also, which is different that א, therefore we compare it to בור, which is applicable in both cases of בועת נפילה.

 $^{^{11}}$ See מהרש"א מהוד"ב and חי' ר"נ אות רו.

¹² See תוספות ה,ב ד"ה כי.

¹³ See 'תפארת שמואל, נח"מ, בל"י וכו.